

U S T A W A

z dnia 2022 r.

o zaniechaniu ścigania za niektóre czyny związane z organizacją wyborów na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r.

Uznając, że podstawowym obowiązkiem organów władzy publicznej w państwie demokratycznym jest zachowanie ciągłości działalności państwa, mając na względzie, że Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej zobowiązuje organy władzy publicznej do przeprowadzenia wyborów w konstytucyjnie zakreślonym terminie, a organy władzy ustawodawczej, wykonawczej oraz organy jednostek samorządu terytorialnego znalazły się w 2020 r. w nieznannej wcześniej sytuacji zagrożenia życia i zdrowia obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, przy czym ich konstytucyjnym obowiązkiem jest troska o życie i zdrowie obywateli, uchwała się niniejszą ustawę.

Art. 1. Nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza, o czyn popełniony w czasie obowiązywania stanu epidemii w rozumieniu ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2022 r. poz. 1657 i 2280), polegający na przekazaniu operatorowi pocztowemu będącemu operatorem wyznaczonym w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 896, 1933 i 2042), spisu wyborców w związku z zarządzonymi na dzień 10 maja 2020 r. wyborami na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 2. 1. Orzeczone prawomocnie za czyny określone w art. 1 kary, środki karne, środki kompensacyjne oraz środki związane z poddaniem sprawcy próbie, niewykonane w całości lub w części, nie podlegają wykonaniu; nie podlegają również wykonaniu orzeczone prawomocnie nieuiszczone w całości lub w części koszty postępowania. Skazania za te czyny ulegają zatarciu z mocy prawa, a wpis o skazaniu i warunkowym umorzeniu postępowania o te czyny usuwa się z Krajowego Rejestru Karnego.

2. Ustalenia okoliczności, o których mowa w ust. 1, dokonuje sąd, który wydał wyrok w pierwszej instancji, z urzędu albo na wniosek prokuratora. Na postanowienie w tym przedmiocie przysługuje zażalenie.

Art. 3. Koszty i opłaty związane z wykonaniem niniejszej ustawy ponosi Skarb Państwa.

Art. 4. W zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375 i 1855).

Art. 5. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Potrzeba i cel przyjęcia projektowanych rozwiązań wynika z kształtowania się linii orzeczniczych, które opierają się na redukcyjnej i formalistycznej wykładni dokonywanej przez wojewódzkie sądy administracyjne oraz niektóre sądy powszechne. Sądy te, bez wyraźnych podstaw prawnych ku temu, orzekały o przekroczeniu uprawnień przez wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, którzy przekazywali spis wyborców w danej gminie, zawierający dane osobowe tych wyborców operatorowi wyznaczonemu do wykonania czynności technicznych w związku z organizacją wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej w 2020 roku.

W lutym 2020 r. Rzeczpospolita Polska, podobnie jak większość państw na świecie, znalazła się w obliczu wyzwania, którego charakter oraz skala nie tylko nie były wówczas znane, ale też w zasadzie niemożliwy do przewidzenia był ich dalszy rozwój. Priorytetem tak dla organów władzy ustawodawczej, jak i wykonawczej, było wtedy podjęcie wszystkich możliwych działań mających na celu zapewnienie dbałości o zdrowie i życie osób zamieszkujących terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Konieczne było podjęcie dostępnych działań, tak aby nie dopuścić do niekontrolowanego rozprzestrzeniania się wirusa.

Jednocześnie w 2020 r. przypadały wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Zorganizowanie wyborów jest jednym z podstawowych obowiązków organów władzy publicznej w państwie demokratycznym. Konieczność podejmowania legitymizowanych i prawnie wiążących decyzji, tak bardzo nagląca w okresie stanu zagrożenia epidemicznego i w okresie stanu epidemii, tym bardziej zobowiązywała do sprawnego przeprowadzenia wyborów. Nadrzędnym obowiązkiem państwa było umożliwienie uprawnionym obywatelom udziału w wyborach powszechnych. Głosowanie tradycyjne w lokalach obwodowych komisji wyborczych, wydawało się z tym etapem rozwoju epidemii zbyt ryzykowne. Niezbędne zatem stało się stworzenie odpowiedniego mechanizmu uwzględniającego panujące warunki światowej pandemii oraz ograniczeń w przemieszczaniu się. Ustanowienie trybu

korespondencyjnego prezentowało się wtedy jako jedyna akceptowalna forma udziału w wyborach.

W dniu 6 kwietnia 2020 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił ustawę o szczególnych zasadach przeprowadzania wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. Miała ona wejść w życie dopiero 9 maja 2020 r. Głosowanie w wyborach było natomiast zarządzane przez Marszałka Sejmu na 10 maja 2020 r (zob. Postanowienie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej z dnia 5 lutego 2020 r. w sprawie zarządzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej, Dz. U. z 2020 r. poz. 184). W związku z tym Prezes Rady Ministrów decyzją z dnia 16 kwietnia 2020 r. (znak: BPRM.4820.2.3.2020) polecił Poczcie Polskiej przygotowanie głosowania korespondencyjnego 10 maja 2020 r. Na tej podstawie Poczta Polska wystąpiła do odpowiednich organów jednostek samorządu terytorialnego o przekazanie spisów wyborców. Niestety, tylko niektórzy wójtowie, burmistrzowie, prezydenci zdecydowali się podjąć decyzje nakierowane na troskę o ciągłość władzy państwowej, polegające na przekazaniu spisów wyborców Poczcie Polskiej.

Jak wspomniano na wstępie, zaczęto kreować linię orzecznicze, które kwestionują podstawy działań wskazanych powyżej wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Sądy orzekające w ten sposób kompletnie pomijają fakt, iż Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych stwierdził, że pozyskanie danych osobowych przez operatora wyznaczonego miało oparcie w art. 6 ust. 1 lit. c RODO. Przepis ten wskazuje, że przetwarzanie danych osobowych jest zgodne z prawem, gdy jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze. Normę tę należy czytać w związku z art. 99 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2022 r. poz. 376), zgodnie z którym operator wyznaczony w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe po złożeniu przez siebie wniosku w formie elektronicznej, otrzymuje dane z rejestru PESEL, bądź też z innego spisu lub rejestru będącego w dyspozycji organu administracji publicznej, jeżeli dane te są potrzebne do realizacji zadań związanych z organizacją wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej bądź w celu wykonania innych obowiązków nałożonych przez organy administracji rządowej. Dane, o których mowa w zdaniu pierwszym, przekazywane są operatorowi wyznaczonemu, w formie elektronicznej, w terminie nie dłuższym niż 2 dni robocze od dnia otrzymania wniosku, a operator wyznaczony uprawniony jest do przetwarzania danych wyłącznie w celu, w jakim

otrzymał te dane. Co więcej, ponownie należy podkreślić, że wobec operatora wyznaczonego – Poczty Polskiej S.A. – wydano Decyzję Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 kwietnia 2020 roku, w której polecono dokonanie czynności technicznych związanych z przygotowaniem wyborów prezydenckich w 2020 roku w trybie korespondencyjny, w związku z panującym stanem epidemii wirusa Sars-CoV-2 i przeciwdziałaniem chorobie COVID-19.

Działanie nakierowane na realizację konstytucyjnych obowiązków nigdy nie może być interpretowane jako niezgodne z prawem, tym bardziej jako naruszające samą ustawę zasadniczą. Rażąco niesprawiedliwe jest to, że wójtowie, burmistrzowie, prezydenci miast, którzy działali w zaufaniu do władzy ustawodawczej oraz władzy wykonawczej, muszą obecnie mierzyć się z kolejnymi postępowaniami karnymi, których przedmiotem jest przekazanie spisów wyborców operatorowi wyznaczonemu, a więc Poczcie Polskiej. Jest niedopuszczalnym, by organy władzy publicznej działające w interesie publicznym, realizując wartość konstytucyjną jaką jest zdrowie publiczne miałyby ponieść jakiegokolwiek negatywne konsekwencje, wskutek błędnych interpretacji dokonywanych przez sądy w sprawach będących litygacjami strategicznymi podmiotów o określonej agendzie politycznej. Pamiętać cały czas należy o ówczesnej sytuacji epidemicznej, która powodowała konieczność podejmowania niezwłocznych działań, a organy gminy, które przekazały spis wyborców nie mogły zwlekać – w szczególności analizować skomplikowane stany prawne, co nawet przy przyjęciu formalistycznej i błędnej wykładni reprezentowanej w niektórych liniach orzeczniczych, powinno wyłączać ich winę w związku z błędem co do prawa.

Tak więc procesy w tej sprawie były niedopuszczalne, a postępowania winny być umorzone przed rozpoczęciem przewodu sądowego. W związku z takim postępowaniem niektórych sądów konieczne jest jednoznaczne przesądzenie, że działanie wójtów, burmistrzów i prezydentów było ze wszech miar legalne, właściwe i prawidłowe. Stąd niniejszy projekt ustawy. Jednoznacznie przesądza on, że należy w tych sprawach umorzyć wszystkie postępowania karne niezakończone prawomocnym wyrokiem sądu. W przypadku prawomocnego wyroku skazującego dojdzie do zatarcia skazania z mocy prawa.

Z uwagi na szczególnie i wyjątkowy charakter regulowanej sprawy konieczne jest niezwłoczne wejście w życie przedmiotowych przepisów. Proponuje się, aby dniem wejścia w życie ustawy był dzień następujący po dniu ogłoszenia tego aktu w dzienniku urzędowym.

Ustawa nie jest niezgodna z prawem Unii Europejskiej.

Ustawa nie powoduje skutków finansowych dla budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego.

Ustawa wywołuje pozytywne skutki społeczne i prawne, wykluczając ryzyko odpowiedzialności karnej za zachowania wypełniające zasady wynikające z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Ustawa nie będzie miała wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.